

Arthuur en het geheime tunnelgraversgilde

“Mijn naam is Arthuur van Amerongen en zeg het maar gelijk..., ik ga u een groot geheim vertellen. Onder de stad Vollenhoven loopt een ondergronds gangencomplex. Alles bij elkaar misschien wel 50 km aan tunnels. Waar dan, zult u zich afvragen, kan ik die tunnels bekijken? Tsja..., dat kan ik helaas niet vertellen. Spijtig genoeg ben ik gehouden aan zwijgplicht.

Ik kom uit een eeuwenoud geslacht van tunnelgravers. Mijn voorvaders zijn allen gravers geweest en voor mij was het vanzelfsprekend dat ik die traditie zou voortzetten. ‘Het geheime Tunnelgraversgilde van Vollenhove’ stelt echter zware toelatingseisen. De kennis om gangen te bouwen is afkomstig van de turfgravers uit de regio. De ontwikkeling van het kanalenstelsel in het gebied, om water in de kanalen te houden, is in Vollenhove gebruikt om het water buiten de stad te houden. Tien jaar heb ik gedaan om de fijne kneepjes van het tunnelgraven onder de duim te krijgen. Het is werken met ‘hersens en hout’ zei mijn vader altijd. Genoeg volk meegemaakt die domweg een tunnel probeerden te graven. Tsja, dan gaat het wel eens fout. Opvallend toch hoeveel kerken en kerkhoven er zijn in Vollenhove. Niet zomaar hé.

U moet weten dat Vollenhove op een zandrug ligt, dat heeft de stad eeuwen lang beschermd tegen stormvloeden. Het nabij gelegen eiland Schokland ligt op een lager gelegen zandrug en verdween grotendeels in de hoge golven. Mijn overgrootvader heeft de laatste Schoklanders nog van het eiland gehaald. Een groot aantal van hen is daarna in Vollenhove gaan wonen.

In 1776 is het dorpje Beulake ook verdrongen door een grote overstroming. De kerktoren stak nog een aantal jaren boven het water uit. Enkele bijzondere stukken heeft het Tunnelgraversgilde nog via een tunnel uit de kerk kunnen redden. De preekstoel uit deze kerk is nu nog te zien in de Kleine of Mariakerk van Vollenhove. Van het verdrongen dorp is nu niets meer te zien. Nu is er alleen nog maar een groot meer of wiede zoals wij dat noemen. Deze Beulakerwiede, ligt midden in het Nationaalpark Weerribben-Wieden. Wij hebben de afgelopen jaren ook een tunnel gegraven naar een vakantiepark aan de Beulakerwiede. Een Tunnelgraversgilde lid vond het veiliger om een vakantiehuis te hebben met een tunnel. Een aantal keren per jaar kun je, als je heel goed luistert, nog klokken horen. Dan luiden we in de gang onder het meer de kerkklokken van Beulake. Bij zuidwesterstorm luiden we de klokken, als eerbetoon. De kans dat we worden gehoord is wel uiterst klein.

Waterresort Bodelaeke

Als natuurliefhebber en hobbyfotograaf maak ik regelmatig een rondje Bodelaeke. Heerlijk genieten van de rust en de mooie inspirerende omgeving. Elk tijdstip, jaargetijde of weertype levert weer nieuwe verrassende momenten op die elke keer weer prachtige plaatjes opleveren. De Beulakerwiede is bekend om z'n waterspiegelingen, de talloze watervogels en de afwisselende luchtpartijen. Door de combinatie van kleurrijke woningen, de mooie natuur en luchtpartijen ontstaan geweldige weerspiegelingen in de glasheldere waterpartijen

die Bodelaeke zo uniek en fotogeniek maken. Maar wat dit meer wel heel bijzonder maakt zijn de klokgeluiden die nog af en toe uit het water te horen zijn. Gasten van Waterresort Bodelaeke die dit fenomeen hebben meegemaakt spreken van een magische belevenis. Dus mocht je in de buurt zijn moet je Bodelaeke zeker zelf komen ontdekken. Waterresort Bodelaeke ligt op steenworp afstand van het gezellige centrum van Giethoorn. Om volop van het water en de seizoenen te kunnen genieten beschikken alle vakantiewoningen over een eigen aanlegsteiger. www.waterresortbodelaeke.nl

Door ligging aan zee en de goede vaarroutes naar Hanzesteden, groeide de visserij en de handel in Vollenhove. Handelaren vestigden zich graag in Vollenhove. Ook mijn voorvaders verdienden een goede boterham. Die boterham werd verdiend met het aanleggen van tunnels. Het ondergrondse gangenstelsel is niet alleen van grote betekenis geweest voor Vollenhove maar voor heel Nederland. Zowel Vollenhove, als bijstad van de Hanze, en het Tunnelgraversgilde profiteerden van de contacten met de Hanzesteden. Adel en kapitaalkrachtige families vestigden zich graag op plaatsen waar geld wordt verdiend. In Vollehoven was dat het geval. Het was uiteindelijk daarom ook niet zo vreemd dat in dit kleine stadje maar liefst vijftien Havezaten werden gebouwd. Deze Havezaten waren door middel van het onderaards gangenstelsel met elkaar verbonden. Waarom, zult u zich afvragen? Dat zal ik u vertellen; de tunnels boden een veilige opbergplaats voor kostbaarheden en dienden als vluchtplaats bij naderend onheil. In vroeger tijden waren plunderingen en rooftochten door vreemden van buiten de regio niet ongebruikelijk. De inwoners voelden zich veilig met de tunnels en zo konden ze met elkaar ook nog wat verdienen. Door concentratie van macht, werd Vollenhove het bestuurlijk centrum van de drie Noordelijke provincies, Friesland, Groningen en Drenthe. Die vroegere macht

en welvaart in Vollenhove is nog altijd goed te zien als u door de oude straten van Vollenhove loopt. Kijk eens goed naar de vele historische gevels in de stad. Rijke adel en handelaren hebben hier hun sporen achtergelaten. Dat niet alleen bovengronds, maar ook ondergronds. Een oude tunnel is nog altijd aanwezig vanaf de oude binnenhaven. Van hieruit werden de kostbare goederen opgeslagen, geconserveerd en later weer verscheept. Kostbare specerijen, stoffen en dranken waren in die tijd volop aanwezig in Vollenhove. De naam 'Vollen-Hove' betekent eigenlijk 'Volle Huizen'. In de tunnels is ook altijd genoeg voedsel aanwezig geweest voor de tunnelgravers. Ook hebben ze altijd een bevoorrechte positie gehad in de stad. Niet alleen de Havezaten maar ook kerken en huizen van de gegoede ondernemers waren met het gangenstelsel verbonden. Ook verschillende locaties buiten de stad zijn nog steeds verbonden met deze geheime tunnels. Ondergrondse gangen gaan zelfs naar Heetveld, Blokzijl, Leeuwte en Sint Jansklooster. Deze laatste tunnel had ook nog een andere functie. Het werd ook wel 'de amoureuze tunnel' genoemd, omdat hij liep van het bisschoppelijk paleis in Vollenhove naar het nonnenklooster.

Webshop FietsenopFietsen.nl

Bij een verblijf op Landgoed Oldruitenborgh realiseert Arthuur dat het vandaag allemaal gemakkelijk gaat om de wereld te ontdekken. Je kiest de regio die je wil ontdekken, de wijze waarop en besteld vervolgens je fiets online. Zo beleef en ontdek je eenvoudig op de fiets de Weerribben en de Wieden. Bijvoorbeeld met deze Arthuur fietsroute. Deze gaat letterlijk over de unieke boven- en ondergrondse paleizen van Vollenhove. Pas op! Het is een fietsroute door een uniek gebied dat verbazend lang bij zal blijven. Voor een passende fiets voor deze route en andere routes heeft Fietsen op Fietsen.nl een breed pallet aan fietsen voor een aantrekkelijke prijs. Om het helemaal gemakkelijk te houden is ver-

zending gratis. Alle fietsen zijn op voorraad, niet goed geld terug. Wil je voorkomen dat die mooie (gewonnen) Arthuur Fietsen op Fietsen fiets gestolen wordt dan kun je voor een goed slot terecht bij de Slotenspecialzaak www.fietsenopfietsen.nl / www.slotenspecialzaak.nl

Win een FietsenopFietsen.nl fiets! Beantwoord alle vragen goed van de Arthuur Routes Weerribben-Wieden. www.fietsenopfietsen.nl

Door al deze tunnels ontstond een uniek ondergronds handelscentrum van ongekende omvang. De naam VOC staat in Vollenhove dan ook niet voor 'Verenigde Oostindische Compagnie' maar voor 'Vollenhoofsch Ondergronds Centrum'.

Door het geheime gangenstelsel werd nog meer geld verdiend. Met financiële middelen uit Vollenhove is in 1602 de Verenigde Oostindische Compagnie opgericht. Dat weten maar weinigen. Vollenhove heeft door de eeuwen heen begrepen dat, wil je het werkelijke machtscentrum zijn, je niet teveel moet opvallen.

Daarom zijn de te opzichtige Havezaten in Vollenhove afgebroken. Ook de tunnels naar Kasteel Toutenburg zijn gesloopt. Dat was prutswerk uit 1524 van ongeschoolde arbeiders. De economische groei ging toen iets te snel. Toenmalige bestuurders van het Tunnelgraversgilde werden gemakzuchtig en besloten het wat rustiger aan te doen. De visserij bepaalde tot de inpoldering van de Zuiderzee het beeld van ons havenstadje.

Door wateroverlast in veel tunnels en te hoog water voor de rietgroei, hebben we de oude sluis van Ossenzijl grotendeels moeten afbreken. Jaren geleden is daarom deze sluis vervangen voor een betere. Hierdoor hebben wij droge voeten gehouden in de tunnels en hebben we daarom ook nog steeds het beste riet. Rietdekkers vinden dat de beste kwaliteit riet nog steeds uit het buurtschap Kalenberg komt. Handelaren van het Tunnelgraversgilde hebben dit riet, eeuwen geleden al, uit Oost-Indië laten komen en aangeplant.

Als u de sfeer van 'Vollenhove, Stad der Paleizen' wilt proeven, dan moet u niet alleen de monumentale gebouwen in de oude binnenstad bekijken. Nee, dan moet u ook op zoek gaan naar de geheime tekens van het Tunnelgraversgilde. Deze tekens markeren de plaatsen van de geheime toegangsdeuren. In totaal zijn er 105 geheime toegangsdeuren die leiden naar het enorme gangencomplex. Ondergrondse tunnels lopen naar de Stad der Ondergrondse Paleizen en een groot aantal bijzondere locaties in het buitengebied van Vollenhove. Zo staat bij Sint Jansklooster nog een restant van een oude kloostermuur met een deur. In Heetveld hebben we een archeologisch parkje ingericht. Door het graafwerk zijn we heel wat keien tegengekomen. Hier liggen zwerfkeien uit onze tunnels en kunt u zien waar de keien allemaal vandaan komen. De Kadoelendijk is voor een groot deel aangelegd met zwerfkeien afkomstig uit onze tunnels.

Mooie en rustige Kampeer- & Chaletpark Heetveld

Arthuur van Amerongen: "Camping Heetveld, is tegenwoordig een mooie, rustige senioren camping. In mijn tijd was dit een plek waar de turf- en tunnelgravers vaak even gingen rusten. Met mijn kameraden genoot ik dan van de omgeving en de gastvrijheid van de mensen die hier woonden. Niet zo vreemd dat het heden te dage een prima startpunt is voor fiets- en wandelingen door het Nationaal Park Wieden en De Weerribben is geworden. In de buurt van de camping ligt nog een ingang tot het geheime tunnelstelsel. Die kun je mogelijk vinden. Kijk maar eens goed naar driehoek symbolen die de ingang van Kampeer- & Chaletpark Heetveld markeren." www.campingheetveld.nl

Wilt u kans maken één van onze geheime toegangsdeuren te vinden. Kijk dan eens goed in de stad Vollehove en in het gebied rondom Vollenhove en De Wieden, daar kunt u misschien een aantal kenmerken vinden. De V- en de O-vorm, zijn zulke tekens. U kunt ze onder andere vinden in straatstenen, vloeren, plafonds of muren. Ik moet u wel waarschuwen, de kans dat u toegangsdeur vindt is erg klein, zo niet onmogelijk. Eigenlijk is er nog nooit iemand geweest die zo'n deur heeft gevonden. Alleen de leden van tunnelgraversgilde zijn ermee bekend. Toch functioneert het systeem nog tot de dag van vandaag.

Dus als u in Vollenhove en omgeving vraagt naar de ondergrondse gangen en de geheime deuren, zullen ze u verbaasd aankijken en stellig ontkennen... u weet nu waarom."